

Nr 353.

Av herr **Nordenson** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379), m. m.

I en den 8 oktober 1943 dagtecknad proposition nr 345 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 m. m.

Förslaget syftar till att avhjälpa de brister i fråga om fasthet och effektivitet, som vidlåda den nuvarande taxeringsorganisationen, samt att åstadkomma en snabbare taxeringsprocess och ökade garantier för ett riktigt avgörande av beskattningsmålen. Vi instämma helt i förslaget syfte men hålla före, att en ändring i nedannämnda avseende är erforderlig, om icke nämnda syfte skall äventyras.

Enligt den föreslagna nya lydelsen av 36 § 1 mom. tredje stycket taxeringsförordningen må verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under offentlig kontroll, så ock annan, som nästföregående år enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, tillgodonjuta anstånd med självdeklarations avlämnande till den 15 mars, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

Enligt den nuvarande lydelsen av motsvarande bestämmelser må dylikt anstånd åtnjutas till den 31 mars.

Såsom skäl för förstärkningen av beskattningsnämnderna och utsträckning av tiden för taxeringsarbetet har föredragande departementschefen anført, att skattelagstiftningen undan för undan blivit alltmer komplicerad.

Samma skäl kan emellertid anföras för en utsträckning av deklARATIONSTIDEN. För de skattskyldiga, särskilt för rörelseidkarna, blir det undan för undan svårare att riktigt fullgöra deklARATIONSPLIKTEN. Det synes oss under sådana förhållanden mest följdriktigt att *åtminstone* icke förkorta deklARATIONSTIDEN.

Från näringslivets sida har framhållits, att förlängningen av den tid, som ställes till beskattningsnämndernas förfogande, under inga förhållanden borde ske på de skattskyldigas bekostnad genom förkortning av deklARATIONSTIDEN. Åtgärder i sådan riktning måste befaras öka riskerna för felaktigheter i deklARATIONERNA. Härigenom skulle det resultat, man genom de föreslagna reformerna avsett att vinna, kunna i hög grad äventyras. Beskattningsorganisationssakkunniga hade anført, att någon tvekan icke rådde därom, att ett stort

antal av ifrågavarande skattskyldiga hade sina bokslut upprättade å sådan tid, att de väl skulle kunna vid en tidigare tidpunkt än den 31 mars avgiva deklARATION. Näringslivets representanter hade emellertid vitsordat, att tvekan lika litet råder därom, att ett stort antal bokföringspliktiga skattskyldiga, i främsta rummet de större företagen, hittills endast med största svårighet lyckats genom ett forcerat arbete av företagens ledare och personal samt anlitade sakkunniga biträden få sina deklARATIONER färdiga till den 31 mars. I stor utsträckning hade detta icke lyckats utan de hade nödgats anhålla om ytterligare anstånd. Erfarenheten gåve nämligen vid handen, att särskilt större företag, som arbetade med lokalförvaltningar, i allmänhet icke kunde framlägga sina bokslut förrän viss tid, ofta två å tre månader, förflutit från bokslutsdagen, och det huvudsakliga arbetet med deklARATIONENS upprättande kunde icke vidtagas, förrän bokslutet blivit färdigställt. Även om företagsledaren, vilken stode i personligt ansvar för deklARATIONENS riktighet, härigenom tvingades att till förfång för sin egentliga uppgift ägna en oproporionerligt stor tid åt beskattningsfrågor, låge det i sakens natur, att han icke personligen kunde kontrollera de primäruppgifter, som låge till grund för bokslut och deklARATION. Han måste i detta hänseende lita på den personal, som vore sysselsatt med bokföringsarbetet. I samma mån, som tidsfristen för fullgörande av detta arbete minskades, ökades risken för felaktigheter i primärmaterial.

En inskränkning i deklARATIONSTIDEN skulle mången gång omöjliggöra för företagsledarna — särskilt ledarna av de större företagen — att i rätt tid avgiva vederbörligen granskad och genomarbetad deklARATION. Det framstår såsom ganska obilligt att införa ett stadgande med sådana konsekvenser samtidigt som man stadgar frihetsstraff för oriktig deklARATION även då fråga är om oaktsamhetsdelikt.

De sålunda av näringslivets representanter framförda synpunkterna finna vi förtjänta av det största beaktande. Det allmänna vinner ju ingenting på att deklARATIONERNA måste avgivas innan de blivit tillräckligt granskade och genomarbetade. Beskattningsorganisationssakkunniga hava betonat, att det är av utomordentlig vikt, att taxeringsnämnderna erhålla tillräcklig tid att utföra sitt betydelsefulla arbete, och ha framhållit såsom den värsta konsekvensen av ett mindre väl utfört arbete i första instans, att detta ofta kan vara omöjligt att senare förbättra. Säkerligen är det ock så, som de sakkunniga framhållit, att en i första instans förelupen felaktighet i taxeringen ofta icke upptäckes i överinstansen, men det råder lika litet något tvivel därom, att en felaktighet i deklARATIONSMATERIALET, särskilt om detta är av vidlyftig beskaffenhet, ofta icke kan upptäckas vare sig i den första eller i den andra instansen. Att ett av den skattskyldige omsorgsfullt granskat deklARATIONSMATERIAL framlägges för beskattningsmyndigheterna är utan tvivel den säkraste grunden för en riktig taxering.

Föredragande departementschefen har emellertid icke ingått i något när-

mare bemötande av de ovanberörda från näringslivets sida framförda synpunkterna. Han anför allenast i denna del: »Vad angår bokföringspliktiga skattskyldiga torde flertalet kunna avlämna självdeklaration före den 31 mars. Anståndstiden för nämnda skattskyldiga synes därför kunna förkortas på sätt de sakkunniga föreslagit eller till den 15 mars. Skulle skattskyldig, varom här är fråga, icke medhinna att avlämna självdeklaration till sistnämnda dag, har han möjlighet att erhålla ytterligare anstånd jämlikt bestämmelserna i 36 § 1 mom. fjärde stycket taxeringsförordningen. Någon skärpning av de i nämnda författningsrum angivna villkoren för erhållande av ytterligare anstånd med avgivande av deklaration anser jag icke påkallad.»

Beskattningsorganisationssakkunniga ha för sin del allenast ansett sig kunna uttala, att någon tvekan icke lärer råda därom, att »ett stort antal» av ifrågasvarande skattskyldiga har sina bokslut upprättade å sådan tid, att de väl skulle kunna vid en tidigare tidpunkt än den 31 mars avgiva självdeklaration. Vare sig detta »stora antal» utgör »flertalet» eller ej, är det utan tvivel ett mycket stort antal deklaranter, och detta antal ökas undan för undan på grund av skattelagstiftningens alltmer invecklade beskaffenhet, som icke kunna fullgöra deklaraionsplikten före nämnda dag. Dessa komma enligt det föreliggande förslaget att bliva helt beroende av vederbörande taxeringsintendents subjektiva tolkning av den restriktiva undantagsbestämmelsen i 36 § 1 mom. fjärde stycket taxeringsförordningen.

Den föreslagna förkortningen av deklarationstiden skulle för de skattskyldiga, vilka såsom enda utväg bleve hänvisade till den ovissa möjligheten att erhålla anstånd enligt sistnämnda stadgande, framstå såsom i hög grad obillig icke minst med hänsyn till de allt större svårigheter, som ofta äro förbundna med upprättandet av en riktig deklaration för rörelseidkare. Sannolikt skulle ock därav icke sällan föranledas en ur andra synpunkter icke önskvärd omläggning av rörelseidkarnas räkenskapsår, vilket för övrigt även den nuvarande deklarationstiden i vissa fall redan nödvändiggjort.

Avsikten med deklarationstidens förkortning är att tidigare förse taxeringsnämnderna med arbetsmaterial så att längre tid för deklarationernas granskning inom nämnderna komme att stå dem till buds. Det har emellertid icke ådagalagts, att dessa för de skattskyldiga obilliga bestämmelserna äro nödvändiga för ernående av detta syfte.

De lokala taxeringsnämnderna kunna under tiden 15 februari—31 mars ägna sig åt granskning av den stora massan deklarationer, som avgivits av andra fysiska personer än bokföringspliktiga enskilda rörelseidkare. För de särskilda taxeringsnämnder, som skola handlägga de juridiska personernas taxering, skulle däremot arbetsmaterialet under nämnda tid — under förutsättning att icke någon av de i 36 § 1 mom. tredje stycket taxeringsförordningen omförmälda skattskyldiga skulle deklarerat tidigare än den 31 mars — begränsas till deklarationer för aktiebolag och ekonomiska föreningar, vilkas räkenskapsår gått till ända före den 1 november under beskattningsåret.

Redan nu utnyttjar emellertid ett betydande antal av de rörelseidkare, som äga åtnjuta anstånd med deklarationens avgivande till den 31 mars, icke detta anstånd i full utsträckning utan avlämnar sina deklarationer före nämnda dag och enligt vad vi inhämtat äro de ledande näringsorganisationerna villiga att, om den nuvarande deklarationstiden bibehålles, uppmana sina medlemmar att avlämna deklarationerna snarast möjligt och endast, då så befinnes oundgängligen nödvändigt, senare än den 15 mars. En tillfredsställande lösning av frågan synes kunna åstadkommas genom frivillig medverkan från de skattskyldigas sida.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 345 måtte vidtaga sådan ändring i det framlagda förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen, att de i 36 § 1 mom. tredje stycket i förslaget omförmälda skattskyldiga må tillgodonjuta anstånd med självdeklarations avlämnande till den 31 mars.

Stockholm den 30 oktober 1943.

Harald Nordenson.

Nils Holmström.

Axel Roos.
